

?ükür Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). ?ükür Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31236>

Özet

?ükür Ölçe?i, **?ükür** (minnettarlık) duygusunun bireylerdeki düzeyini ölçmek amacıyla Türk kültürüne uyarlanmış 6 maddelik, iki alt boyutlu bir psikometrik araçtır. Ölçek, Gülü?an Göcen tarafından 2012 yılında doktora tezi kapsamında kullanılmış ve uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. Ölçek, ?ükür kavramının hem bireyin içsel kaynaklarından (?ç Kaynaklı ?ükür) hem de dışsal durumların karışıklığından (Dış Kaynaklı ?ükür) doğan minnettarlık şeklinde iki farklı yapı altında incelenmektedir. Ölçeğin derecelendirilmesi 7'li Likert tipi formatta yapılmaktadır ve yüksek puanlar yüksek ?ükür düzeyini işaret eder.

Anahtar Kelimeler

?ükür, Minnettarlık, Psikolojik İyi Olma, Ölçek Uyarlama, ?ç Kaynaklı ?ükür, Dış Kaynaklı ?ükür, 6 Maddeli Ölçek.

Yazarlar

Gülü?an GÖCEN

Amaç

?ükür Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin **?ükür** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle pozitif psikoloji alanındaki araştırmalarda, minnettarlığın bireyin genel **psikolojik iyi olma** düzeyiyle olan ilişkisini incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin uyarlanması, ?ükürün kültürel bağlamda nasıl deneyimlendiğini ve ifade edildiğini anlamak için yapılmıştır.

Ölçek, 7'li Likert derecelendirme sistemi kullanarak yanıtlayıcının verilen ifadelere ne ölçüde katıldığını belirlemeye olanak tanır. Bu yapı, ?ükür düzeyindeki ince farklılıkların yakalanmasına yardımcı olarak, bireysel farklılıkların ve müdahale etkilerinin değerlendirilmesinde hassasiyet sağlar.

Yapı

?ükür Ölçeği, **?ükür** kavramının iki temel alt boyutta ele alan kısa ve öz bir yapıdır. Toplamda 6 maddeden oluşur ve her bir alt boyut 3 maddeyi içerir:

?ç Kaynaklı ?ükür: Bu alt boyut, bireyin varoluşsal durumuna, kişisel özelliklerine veya temel ihtiyaçlarının karışıklığına yönelik duyduğu minnettarlığı ifade eder. Bireyin sağlıklı olması gibi kişisel refah durumlarından kaynaklanır.

Dış Kaynaklı ?ükür: Bu alt boyut ise, bireyin çevresel koşullarına veya başkalarına

durumlar?n? gözlemleyerek yapt??? sosyal kar??la?t?rmalar sonucu ortaya ç?kan minnettarlık duygusunu temsil eder. Bu, ki?inin kendisini ?ansl? hissetmesine yol açan d??sal durumlarla ilgilidir.

Bu ikili yap?, ?ükürün kayna??n?n içsel mi yoksa çevresel mi oldu?unu ay?rt etmeye olanak tan?r, böylece ara?t?rmacılara minnettarlı??n farklı tezahürlerini inceleme fırsatı sunar.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullanılarak test edilmi?tir. Analizler sonucunda, özde?eri (eigenvalue) 1.0'ın üzerinde olan iki faktörün varlı?? tespit edilmi?tir. Bu iki faktör, ölçe?in toplam varyans?n?n %63.38 gibi yüksek bir oran?n? açıklamaktadır.

Faktörlerin varyans açıklama oranları incelendiğinde, 3 maddeden oluşan birinci faktör (?ç Kaynaklı ?ükür) toplam varyans?n %32.6's?n?, yine 3 maddeden oluşan ikinci faktör (D?? Kaynaklı ?ükür) ise %30.7'sini açıklamaktadır. Maddelerin faktör yükleri (factor loadings) .588 (Emm6) ile .875 (Emm4) arasında de?irmektedir, bu da maddelerin ilgili faktöre güçlü ve tutarlı bir şekilde yüklendi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

?ükür Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları, ölçe?in tutarlı ölçümler sağladığı?n? göstermektedir. Toplam ölçek için hesaplanan güvenilirlik de?erleri şunlardır:

Cronbach Alfa de?eri: .72

Guttman katsayısı: .73

Spearman Brown katsayısı: .67

Alt ölçeklerin güvenilirlik analizleri de yapılmıştır. Alt ölçekler için Cronbach Alfa de?erleri .65 ile .71 arasında; Guttman de?erleri .66 ile .73 arasında; Spearman Brown de?erleri ise .56 ile .67 arasında rapor edilmiştir. Bu katsayılar, alt boyutların da kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

?ükür Ölçe?i'nin faktör yapısı, beklendiği gibi iki boyutlu bir yapıyı desteklemiştir. Bu iki boyutlu çözüm, toplam varyans?n %63.38'ini açıklayarak, ölçe?in **?ükür** yapısı?n? yeterli düzeyde kapsadığını göstermiştir. Faktör yüklerinin yüksekliği (.588 - .875), maddelerin ölçtükları yapıyla olan güçlü ilişkisini bilimsel olarak desteklemektedir.

Bu faktör analizi sonuçları, uyarlanan ?ükür Ölçe?i'nin, minnettarlı?? ?ç Kaynaklı ?ükür ve D?? Kaynaklı ?ükür olarak ayrıştıran teorik yapıyla uyumlu oldu?unu ve Türk popülasyonunda geçerli

bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini ortaya koymu?tur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale), 6 madde, 2 alt boyut.

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Akademik tez ba?lam?nda genellikle 18 ya? ve üzeri)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Gülü?an Göcen'in doktora tezi kapsam?nda Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde gerçekte?tirilen bir alan ara?t?rmas?nda kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktadır. (1=bana hiç uygun de?il - 7=bana çok uygun)

Anahtar Kelimeler

Minnettarl?k Ölçe?i, Faktör Yükleri, ?ç Tutarlılık, Alfa De?eri, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Belirtilmemi?

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gul_ile_har@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (2012 tezi ba?lam?nda)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sükür Ölçe?i'nin uyarlama çal??mas? ve geçerlik/güvenirlik analizleri 2012 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Gülü?an Göcen ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Bu ölçe?in kullan?ld??? doktora tezine ait link: tez.yok.gov.tr. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF dökümanı a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sukur-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Göcen, G. (2012). *?ükür ve psikolojik iyi olma aras?ndaki ili?ki üzerine bir alan ara?t?rmas?* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

?ükür Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Yap?s?: 2 alt boyut ve 6 madde

?ç Kaynaklı ?ükür (3 madde):

Sa?l?kl? oldu?um için ?ükrederim.

D?? Kaynaklı ?ükür (3 madde):

Benden daha zor durumda olan birini gördü?ümde ne kadar ?anslı? oldu?umu dü?ünüp, kendi halime ?ükrederim.

Derecelendirme: 7'li Likert (1=bana hiç uygun de?il - 7=bana çok uygun)